

Sygn. akt I UK 234/18

POSTANOWIENIE

Dnia 21 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania B. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.
o wysokość świadczenia i wypłatę renty z tytułu niezdolności do pracy w związku
z chorobą zawodową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 21 maja 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 28 grudnia 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny [...] wyrokiem z 28 grudnia 2017 r. oddalił apelację skarżącej B.B. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 9 marca 2017 r., którym nie uwzględniono jej odwołania od decyzji pozwanego organu rentowego z 2 września 2016 r. w części żądającej stwierdzenia, że ma prawo do pobierania emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na istotne zagadnienie prawne:

- czy art. 103 ust. 1 i 2 ustawy z „18” (17) grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych znajduje zastosowanie do

ubezpieczonego uprawnionego do emerytury na podstawie art. 27 tej ustawy, będącego jednocześnie uprawnionym do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na podstawie ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych oraz uzyskującego przychód, a więc czy ubezpieczony, który osiągnął wiek emerytalny 60 lat (kobiety) lub 65 lat (mężczyźni) i w stosunku do którego ustalono częściową niezdolność do pracy w związku z chorobą zawodową, uprawniony jest do świadczeń na zasadach określonych w art. 26 ust. 1 ustawy z 30 października 2002 r. (renty powiększonej o połowę emerytury albo emerytury powiększonej o połowę renty), jeżeli jednocześnie wykonuje pracę na podstawie umowy o pracę, przy której wykorzystuje pozostałą zdolność do pracy i której charakter zgodny jest z wskazaniami orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia (pracę lekką).

W uzasadnieniu skarżąca nie zgodziła się z wykładnią przyjętą przez Sąd Najwyższy w uchwale z 27 kwietnia 2005 r., II UZP 1/05. Podała m.in., że prawidłowe zastosowanie art. 103 ust. 2 ustawy emerytalnej powinno prowadzić do zachowania przez ubezpieczoną, która osiągnęła wiek emerytalny 60 lat, prawa do pobierania tzw. półtorakrotnego świadczenia (emerytury w pełnej wysokości i renty wypadkowej w połowie wysokości), bez względu na osiąganą przychody. Błędna wykładni art. 26 ust. 3 ustawy wypadkowej i niewłaściwe zastosowanie (niezastosowanie) art. 103 ust. 2 ustawy emerytalnej sprzeczne są z celowościowymi względami i zasadą równości, pomijają bowiem istotę i cel renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, stawiając jednocześnie emerytów, którzy doznali choroby zawodowej, w gorszej sytuacji jeżeli chodzi o możliwość podejmowania dodatkowego zatrudnienia po osiągnięciu wieku emerytalnego, w porównaniu z tymi emerytami, którzy nie doznali uszczerbku na zdrowiu ze względu na wykonywaną pracę. Przyjęcie, że art. 103 ustawy emerytalnej nie znajduje zastosowania do tych emerytów, którzy jednocześnie uprawnieni są do renty wypadkowej z powodu doznanej choroby zawodowej, prowadzi do ich rażącego pokrzywdzenia, bowiem pozbawia ich możliwości uzyskiwania przychodów na tych samych zasadach co pozostali emeryci, już i tak mający ze względu na stan

zdrowia, większe szanse na uzyskiwanie przychodu po osiągnięciu wieku emerytalnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sformułowane we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zagadnienie nie składa się na istotne zagadnienie prawne, które ma na uwadze art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., gdyż nie wykracza poza zwykłą wykładnię prawa i dlatego wniosek nie został uwzględniony.

Sąd Najwyższy w uchwale z 27 kwietnia 2005 r., II UZP 1/05 stwierdził, że:

Prawo do pobierania emerytury w zbiegu z rentą z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową (art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych - Dz. U. Nr 199, poz. 1673 ze zm.) jest wyłączone w przypadku osiągnięcia przez uprawnionego przychodu, z którym łączy się obowiązek ubezpieczenia społecznego - niezależnie od jego wysokości - także wtedy, gdy emeryt (mężczyzna) osiągnął wiek 65 lat (art. 26 ust. 3 wymienionej wyżej ustawy w związku z art. 103 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - tekst jednolity: Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.).

Skarżąca nie podważa wykładni przyjętej w tej uchwale. Nie wystarcza teza, że nie podziela stwierdzenia zawartego w uzasadnieniu uchwały, a to, że „*nie można porównywać sytuacji emeryta uprawnionego do emerytury i zarobkującego z sytuacją emeryta, pobierającego nadto – w ramach szczególnych przepisów – rentę z tytułu niezdolności do pracy*”.

Regulacje z art. 103 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej i z art. 26 ust. 3 ustawy wypadkowej nie odnoszą do tożsamych sytuacji.

Skarżąca pomija, że zasadą jest prawo do jednego świadczenia, czyli do emerytury albo do renty.

Natomiast w art. 26 ust. 1 i 3 ustawy wypadkowej występuje wyjątek, jako że ubezpieczony korzysta z obu świadczeń, czyli z emerytury i renty w odpowiednich proporcjach.

W drugiej sytuacji (skarżącej) w przypadku osiągnięcia przychodu obowiązuje regulacja szczególna z art. 26 ust. 3, zgodnie z którą niemożliwa jest wypłata obu świadczeń (w określonej proporcji) i ubezpieczony zachowuje prawo tylko do jednego świadczenia w przypadku osiągania przychodu z pracy zarobkowej.

Wówczas ubezpieczona (skarżąca) nie jest gorzej traktowana, bo osoby które nie doznały choroby zawodowej nie mają prawa do renty z tego tytułu. Mniejsze zdolności zarobkowe ubezpieczonej spowodowane chorobą zawodową kompensuje jej prawo do renty z tego tytułu w zbiegu z emeryturą (świadczenie półtorakrotne). Takie rozwiązanie zostało uznane za zgodne z art. 2 ustawy zasadniczej (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 31 stycznia 2006 r., K 23/03).

Nie ma podstaw do stosowania innych reguł wykładni, gdyż wystarczająco jasna jest treść przepisów.

Wykładnia gramatyczna nie pozwala na ustalenie normy, że art. 26 ust. 3 ustawy wypadkowej nie miałby zastosowania do tych ubezpieczonych, którzy osiągnęli powszechny wiek emerytalny i uzyskują przychód z pracy zarobkowej.

Przeciwnie, treść przepisu jest jednoznaczna, gdyż przychód wyklucza prawo do dwóch świadczeń (w odpowiedniej proporcji) niezależnie od wieku ubezpieczonych.

Pojęcie przychodu ma wówczas samodzielnie znaczenie jako negatywna przesłanka dla zbiegu świadczeń z art. 26 ust. 1 i 3 ustawy wypadkowej.

W dalszej kolejności, przychód może uzasadniać stosowanie art. 103 i nast. ustawy emerytalnej, czyli zawieszenie lub zmniejszenie świadczenia, jednak nie w sytuacji ubezpieczonego, który osiągnął wiek emerytalny wskazany art. 103 ust. 2.

Oznacza, to, że każdy z powołanych we wniosku przepisów ma swój zakres i przedmiot regulacji.

Nie jest zatem uprawnione wnioskowanie, że art. 103 ust. 2 ustawy emerytalnej stanowi podstawę dla ubezpieczonego do zachowania dwóch świadczeń z art. 26 ust. 1 ustawy wypadkowej, gdy osiąga przychód z pracy zarobkowej.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).